

УДК 657.1

Філик Н. – ст. групи БФ- 31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ГОТІВКОВІ ГРОШІ: ЧИ Є У НИХ МАЙБУТНЄ?

Науковий керівник: к.е.н., доц. Винник Т.М.

Швеція може стати першою країною, яка повністю відмовилася від готівки – принаймні, вона найближче підійшла до цього. Попри те, що Швеція першою стала використовувати паперові гроші ще в 1661 р., сьогодні готівкові гроші становлять лише 3% фінансового обороту шведської економіки (у єврозоні - банкноти і монети становлять 9% обороту, у США - 7%). У шведському таксі можна розплатитися кредиткою, в автобусі – смс повідомленням. У деяких містах це навіть не можливість, а єдиний спосіб розрахунку, якщо не купив абонемент заздалегідь, - готівка в громадському транспорті просто не приймається. Навіть пожертвування в церкві можна залишити за допомогою кредитної картки.

Причому пластик - не єдина заміна. Швидше за все, пластикові картки - це всього лише перехідний етап, як і фінансові операції з мобільних телефонів. Поширення цифрових технологій веде нас далі - до біометричних грошових розрахунків. У цифровому світі для цього достатньо процесингової системи і пристрою, що зчитує, наприклад, відбитки пальців. Не треба ні гаманця, ні купюр - біометрія взагалі усуває посередництво грошей, карт та інших символічних замінників вартості.

Звичайно, у розвинутому суспільстві не всі ставляться до такого майбутнього з захопленням. Ті ж шведи в своєму новаторстві відчувають деякі проблеми. Перш за все, літнім людям важко використовувати пластикові або мобільні розрахунки, їм потрібні звичні гроші. Крім того, на Заході наростають побоювання, що залежність людини від баз даних (включаючи банківські) може породити ризик тотального контролю над приватним життям. Але логіка прогресу невблаганна: судячи з усього, в найближчі роки 10-15 в передових країнах грошові розрахунки перетворяться в операції з персональними даними.

В Україні обсяг готівкових коштів сягнув мінімального рівня за останні десять років. Банкіри розраховують на подальше зростання безготівкових платежів, оскільки їхнє обслуговування обходиться дешевше. Однак поки що цьому заважають низький рівень довіри громадян до банківської системи і великі обсяги обороту коштів у тіньовому сегменті економіки (76% працевлаштованих українців є власниками платіжних карток, однак, за оцінками експертів, операції з ними, зазвичай, зводяться до зняття грошей з банкомату).

Слід зазначити, що занадто великий обсяг готівки є непрямим свідченням або, навіть, умовою існування тіньової економіки та корупції. Сьогодні величезні обсяги готівки в обігу дають як великий рівень свободи, так і непрозорості. Можливо, до речі, це одна з сутнісних характеристик української моделі економіки. Безготівкові розрахунки, навпаки, роблять економіку в цілому більш прозорою, підзвітною і швидкою. Тому поступове скорочення готівкового обігу може стати одним з інструментів зміни української економічної моделі в цілому.